

MİNE SOYSAL

GÜNEŞİĞİ KİTAPLIĞI'NI ANLATIYOR

ÇAĞDAŞ ÇOCUK VE GENÇLİK EDEBİYATININ UZMAN YAYINEVİ **GÜNEŞİĞİ KİTAPLIĞI**'NİN GENEL YAYIN YÖNETMENİ, YAZAR MİNE SOYSAL'LA ÇOCUK KİTAPLARI VE KİTAPLA KURULAN ÖZEL İLİŞKİ ÜZERİNE KONUŞTUK.

Çağdaş Türk ve dünya edebiyatından çocuklar ve gençler için nitelikli kitaplar yayımlamak amacıyla 1996'da kurulan **Güneşiği** Kitaplığı'nın çocuklara yönelik kitapları yaş gruplarına göre: İlk Kitaplar, Çocuk Kitaplar, Köprü Kitaplar ve Genç Kitaplar olmak üzere dört ana grupta toplanıyor. Gençler içinse ON8'i yaratan yayınevinin Genel Yayın Yönetmeni Mine Soysal'la görüştük.

Güneşiği Kitaplığı nasıl kuruldu, yola nasıl çıktınız?

1996 yılında **Güneşiği Kitaplığı**'ni kurduğumuzda, Türkiye'de nitelikli çocuk ve gençlik edebiyatı oldukça cılız bir alandı. Çocukların okuyabileceği keyifli, edebiyatı sevdirecek yaratıcılıkta, hani elinden bırakmak istemediğin güzel kitapları bulmak kolay değildi. Kitap diye sunulanlar genellikle beylik derlemeler, klasikler ve aslında büyüklerin dünyasından çekilip çevrilmiş kitaplardı. Başından beri birlikte çalıştığımız sevgili ablam Müren Beykan ve dostum Hande Demirtaş ile dedik ki, "Her işin başı çocukluk. Yayıncılık serüvenine girişeceksek, buna her şeyden önce çocuklar için, gençler için cesaret etmeliyiz." Öyle başladık ve bu temel seçimi hep çok önemsedik. İlk andan itibaren ne kadar doğru bir karar verdiğimizizi, Türkiye'de hiç yapılmayan uzmanlık yayıncılığı konusunda aslında ne kadar önemli bir boşluk olduğunu gördükçe de daha dirençli hale geldik. 17 yıldır piyasa koşulları, edebiyatın engellenmesi, didaktik yaklaşımlar gibi pek çok olumsuz koşul zorladığı halde, sadece çağdaş çocuk ve gençlik edebiyatı yayımlayan, sürekli çoğalan sadık okurlarıyla güçlenen bağımsız bir yayınevi yarattık.

Çocuk kitapları sadece çocuklar için mi?

Bir yetişkin neden okumalı ya da çocuğuna kitap alan bir anne, o kitabı önce kendisi mi okumalı?

Edebiyat kitaplarının aslında yalnız alt yaş grubu vardır. Edebiyat asansöründe yaş büyüdükçe sınırlar da kalkar. Edebiyat metninden beklenen, her yaşta okuru ortak bir okuma keyfinde buluşturabilmesidir. Bu nedenle, söz konusu olan edebiyat kitaplarıysa, çocuklar, gençler kadar yetişkinlerce de okunması, konuşulabilir, paylaşılabılır olması doğaldır, önemlidir. Yetişkinler mutlaka çocuklarının, öğrencilerinin okuduğu edebiyat kitaplarını okumalı. Çünkü ortak okumalar sayesinde onlarla yaratıcı yollarla yaklaşabilmeleri daha kolaylaşır. Yetişkinlerin bu deneyimi, çocuklarla, gençlerle ilişkilerine yeni anlamlar, iletişimlerine yeni nitelikler kazandırabilir. Söz konusu olan, denetlemek, yasaklamak değil; tam tersine ortak bir keyfi paylaşmaktır.

Çocuklara kitap okuma alışkanlığı nasıl kazandırılır?

Çocukların kitap okuma alışkanlığı kazanabilmesi için yayınevinin nitelikli kitap çıkarması; bununla birlikte çocuğa okumanın bir oyun bahçesi gibi, içinde özgürce oynayabileceği bir alan olarak sunulması gerekir. Çocuklar da yetişkinler gibi kitapları iyi zaman geçirebileceği, kendini iyi hissettiren bir alan olarak görüyor. Çocuklar; merak uyandırıcı, okurunu alıp götüreren, akıllı, inandırıcı kurgular, kahramanlarla, iyi yazılmış, iyi hazırlanmış kitaplarla buluştuğu sürece kendi seçimlerini oluşturuyor. İşte o zaman, "Ben bunu seviyorum, bunu sevmiyorum," diyerek uzun bir yolculuğa çıkıyor aslında. Bu içsel, bu bireysel yolculuğa başlatmadan, "Sen şunu oku ve sonra da hep bizim söylediğimiz şeyleri okuyacaksın!" diyerek okuma keyfi sağlayamayız. Alışmasını istediğimiz şey, kendisini zenginleştirici, müthiş bir serüven keyfi yaratılmak ve sürekliliğini sağlamaktır. Bunu da ancak nitelikli kitaplar başarabilir. Öte yandan, çocuklarla kitapçılara, kütüphanelere gitmek, birlikte kitap karıştırmak, birbirine kitap okumak, öykülerden oyunlar kurmak, roman kahramanlarını sofralara, sohbetlere konuk etmek elbette her zaman yapabileceğimiz, okumayı günlük yaşama katarak olağanlaştıran davranışlardır.

Bazı ebeveynler de eğitimciler de çocukların bazı kitaplardan uzak tutulması gerektiğini düşünüyor. Bu doğru bir yaklaşım mıdır?

Çocuğun eline aldığı eğer nitelikli bir edebiyat kitabıysa, bir nedenle merak edip okumaya çalışması iyidir. Anladığı, sayfalarında yitip gittiği kitaplar ona göre demektir. Yoksa kafası karışır; anlamıyorsa zaten sıkılır, okumaktan vazgeçer. İnsan, çocuklukta vazgeçtiği bazı kitaplarla, gelecekte yine buluşabilir ve onlarla muhteşem okuma deneyimleri yaşayabilir. Hangi yaşta olursa olsun kitaplar insana zarar vermez. Edebiyat okuma keyfi standart reçetelerle, listelerle değil, her insanda farklı nedenler ve ritimlerle gerçeklik kazanır. Nitelikli olanla niteliksiz arasındaki farkı ancak kitapları karıştırdıkça ve okudukça anlayabileceğimizi unutmamalı; çocukların okuma heveslerine hiçbir nedenle engel olunmamalıdır.

Ebeveynler ve öğretmenler çocuklara nitelikli kitaplar önermek için hangi noktalara dikkat etmelidirler?

Yetişkinler öncelikle edebiyat okuru olabilmenin not korkusu gibi nedenlere dayanamayacağını, siparişle mümkün olmayacağını, bireysel bir yolculuk gerektirdiğini anlamalıdır. Asıl bunu kendileri deneyimlemeliler. İnsanın hangi yaşta olursa olsun bir kitabı eline alma, karıştırmak, okumayı deneme, anlama, anlamama, okumayı seçme ya da elinden bırakma hakkı vardır. Bir edebiyat kitabının salt başkası istedi diye okunamayabileceğini bilmeli, değişik türde ve anlatımda çok sayıda nitelikli kitap seçeneği sunulabilmeli. Bunun için en kolay yol, nitelikli edebiyat kitapları yayımlayan, çeviri konusunda titizlenen,

kitaplarının künyesinde editörünün adını yazabilen uzman yayınevinin takip etmektedir.

Yayınevi olarak kitap yayımlamak dışında ne tür faaliyetleriniz var?

Eğitimciler için çağdaş edebiyatla örneklenen yaratıcı okuma uygulamalarının işlendiği meslek içi eğitimler olan Eğitimde Edebiyat Seminerleri'ni; çocuk ve gençlik edebiyatı ve yayıncılığı üzerine tek sektörel uzmanlık konferansı olan Zeynep Cemali Edebiyat Günü'nü düzenliyoruz. Geleceğin yazar adaylarının müjdesini veren Zeynep Cemali Öykü Yarışması, Milli Eğitim Bakanlığı izniyle yapıyor ve yurt genelinde 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri katılabiliyor.

Sizin yazarlık maceranız uzun yayıncılık yıllarınızda nasıl bir seyir izledi?

Arkeoloji mesleğimin heyecanını, ülkeme tutkumu çocuklarla paylaşabilmek için *Ala Çocuk Yollarında* adlı öykü kitabını ve *İstanbul Masalı* adlı anlatıyı kaleme aldım. 40 binden fazla öğrenciyle gerçekleştirdiğim tartışmalardan yola çıkarak, kitap okuma eğilimleri ve sorunları üzerine *Eyvah Kitap!* adlı bir deneme kitabı yazdım. Gençler için yazdığım *Eylül'de Aşklar* adlı romanı, öykü kitabım *Odada Yalnız* izledi. Çocuklar ve gençlerle sürekli iletişim içinde olmak, okuma eğilimlerini ve gereksinimlerini anlamak benim için çok çok önemli.

